

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Miljøministeriet
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Erhvervsministeriet
Kirkeministeriet
Skatteministeriet
Finansministeriet



**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Departementet

Bilag 1 Status på landbrugsaftalen

16-06-2023

Indholdsfortegnelse

Status på landbrugsaftalen

- Forside
- Indholdsfortegnelse
- Baggrund, implementering og opmærksomhedspunkter
- Beskrivelse og opsummering af sporene
- Status på indsatserne

Side

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5



Baggrund, implementering og opmærksomhedspunkter

Baggrund & implementering

Baggrund

I oktober 2021 indgik den daværende regering (S) sammen med et bredt flertal *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug* (landbrugsaftalen).

Aftalens overordnede formål er at reducere udledningen af drivhusgasser og kvælstof fra land- og skovbrugssektoren.

Af aftalen fremgår det, at parterne er enige om at fastsætte et bindende reduktionsmål for land- og skovbrugssektorens drivhusgasudledninger på 55-65 pct. i 2030 ift. udledningen i 1990.

Aftalen sikrer en drivhusgasreduktion på 1,9 mio. t. CO₂e i 2030 og en reduktion i udledningen af kvælstof til vandmiljøet på 10.800 t. i 2027. Som led i aftalen er der desuden afsat midler til at understøtte udviklingen af nye teknologier og løsninger, der i aftalen skønnes at rumme et teknisk reduktionspotentiale på op til 5 mio. t CO₂e.

Implementering af landbrugsaftalen

Aftalen består af en række konkrete indsatser, der tilsammen skal bidrage til at indfri de mål, der er forudsat i aftalen. Der er betydelig variation i de mere end 50 indsatser, der aktuelt er planlagt, herunder ift. den afsatte økonomi og tidsmæssige horisont.

Indsatserne er inddelt i tre spor:

- *Implementeringsspor*: Sporet indeholder indsatser, som er baseret på kendte virkemidler, der bidrager til konkret reduktion af CO₂e - og kvælstofudledning.
- *Udviklingsspor*: Sporet indeholder indsatser, der vedrører udvikling af nye teknologier og løsninger, som kan bidrage til reduktion af CO₂e - og kvælstofudledning, hvor de skønnede potentialer er usikre og ligger længere ude i tid.
- *Øvrige initiativer*: Sporet indeholder indsatser med fokus på rammevilkår i sektoren – f.eks. grønne jobs og dyrevelfærd – samt snitfaldeindsatser vedr. grøn skattereform.

Status for de enkelte indsatser er udtryk for en samlet vurdering af indsatsens aktuelle status og er foretaget af dem, som har ansvaret for indsatsen.

Opmærksomhedspunkter

Genbesøg af landbrugsaftalen

Det fremgår af landbrugsaftalen, at den skal genbesøges i 2023/2024, samt at der skal følges op på udviklingssporet i 2023.

Der indgår bl.a. følgende elementer i genbesøget:

- Gøre status på indfrielsen af reduktionsmålet fsva. drivhusgasser
- Gøre status på de indsatser, der følger af den nye CAP-plan og landdistriktsprogrammet
- Tage stilling til manglende kvælstofindsats ift. at leve op til vandrammedirektivet
- Tage stilling til udviklingsinitiativer, der kan overgå til implementeringssporet
- Genbesøge muligheder for yderligere udtagning af lavbundsjord mhp. at indfri ambitionen om at udtage 100.000 ha.
- Følge op på udviklingen af bedriftsregnskaber

Landbrugsaftalen og genbesøget skal desuden ses i sammenhæng med afrapporteringen fra Ekspertgruppen for grøn skattereform.

Ekspertgruppen for grøn skattereform

Ekspertgruppens endelige afrapportering skal bl.a. indeholde en vurdering af fordele og ulemper ved henholdsvis en reguleringsløsning for landbrugssektoren, en tilskudsløsning inden for EU's landbrugsstøtte og en CO₂e-afgift for denne sektor eller en kombination af disse. Som det fremgår af regeringsgrundlaget, vil regeringen desuden bede ekspertgruppen bidrage med scenarier for at nå reduktionsmålet på 55-65 pct. i 2030.

Ekspertgruppen skulle oprindeligt have fremlagt deres endelige afrapportering i efteråret 2022, men den endelige afrapportering er forsinket som følge af valget mv. Ekspertgruppen har meddelt, at den senest til efteråret 2023 vil komme med sidste del af sin rapport.



Beskrivelse og opsummering af sporene

Implementeringsspor

Implementeringssporet indeholder indsatser, som er baseret på kendte virkemidler, der bidrager til reduktion af CO₂e- og kvælstofudledning.

Implementeringssporet er inddelt i tre fokusområder

- *Klima* - Indsatser, der primært har til hensigt at nedbringe udledningen af CO₂e til atmosfæren.
- *Vandmiljø* - Indsatser, der primært har til hensigt at nedbringe udledningen af kvælstof til vandmiljøet.
- *CAP* - Indsatser, der er finansieret ved den fælles europæiske landbrugsstøtte, og som både kan have til hensigt at bidrage til at nedbringe udledningen af drivhusgasser og kvælstof.

Det bemærkes, at der er en række indsatser, som er helt eller delvist finansieret gennem den fælles europæiske landbrugsstøtte, men som er placeret under enten *Klima* eller *Vandmiljø*, idet indsatserne vedrører eller har sammenhæng til andre indsatser, der er placeret under *Klima* eller *Vandmiljø* f.eks. udtagning/ekstensivering af lavbundsjord.

Der er i alt 37 indsatser i implementeringssporet

Der er 21 indsatser (56,8 pct.), hvor status rapporteres i grøn.
Der er 15 indsatser (40,5 pct.), hvor status rapporteres i gul.
Der er 1 indsatser (2,7 pct.), hvor status rapporteres i rød.

Udviklingsspor

Udviklingssporet indeholder indsatser, der vedrører udvikling af nye teknologier og løsninger, hvor de skønnede potentialer er usikre og ligger længere ude i tid. Det fremgår af aftalen, at udviklingstiltagene samlet set skønnes at kunne tilvejebringe tekniske reduktionspotentialer for i alt 5 mio. t. CO₂e i 2030.

Hensigten med indsatserne i udviklingssporet er, at indsatserne så vidt muligt flyttes til implementeringssporet, når reduktionerne er konkretiseret.

Udviklingssporet er inddelt i fire fokusområder:

- *Klima* - Indsatser, der primært har til hensigt at nedbringe udledning af CO₂e til atmosfæren.
- *Vandmiljø* - Indsatser, der primært har til hensigt at nedbringe udledning af kvælstof til vandmiljøet.
- *Plantebaserede fødevarer mv.* - Indsatser, der skal bidrage til omlægning mod flere plantebaserede fødevarer og proteiner, og som har fokus på både vækst, miljø og klima.
- *Økologi mv.* - Indsatser, der skal bidrage til øget omlægning til økologi, hvilket vil fremme produktion med færre sprøjtemidler og færre udledninger pr. ha. til gavn for klima, miljø, drikkevand og natur.

Der er i alt 24 indsatser i udviklingssporet

Der er 15 indsatser (62,5 pct.), hvor status rapporteres i grøn.
Der er 8 indsatser (33,3 pct.), hvor status rapporteres i gul.
Der er 1 indsatser (4,2 pct.), hvor status rapporteres i rød.

Øvrige indsatser

Øvrige indsatser indeholder *de/ls* indsatser fra landbrugsaftalen, der ikke relaterer sig til udledning af CO₂e/kvælstof, *de/ls* indsatser der ikke indgår i landbrugsaftalen, som er relevante i relation hertil.

Øvrige indsatser er inddelt i to fokusområder:

- *Indsatser inden for aftalen* - Indsatser, der indgår i landbrugsaftalen, men som ikke har til formål at reducere udledning af CO₂e og/eller kvælstof.
- *Snitfladeindsatser* - Indsatser, der ikke indgår i landbrugsaftalen, men som har til formål at bidrage til at reducere udledningen af CO₂e og/eller kvælstof ifm. landbruget.

Der er i alt 5 øvrige indsatser

Der er 3 indsatser (60 pct.), hvor status rapporteres i grøn.
Der er 2 indsatser (40 pct.), hvor status rapporteres i gul.
Der er 0 indsatser (0 pct.), hvor status rapporteres i rød.



Status på indsatserne

Implementeringsspør		Effekt		Status	
		CO ₂ e i 2030 (mio. t.)	Kvælstof i 2027 (t.)	Feb. 23	Jun. 23
Klima	1. Generelt reduktionskrav for kvæg	0,16	-	Green	Green
	2. Hyppigere udslusning af svinegylle	0,17	-	Green	Green
	3. Udtagning af lavbundsjord	0,66 ¹	700	Green	Green
	3a. Udtagningskonsulenter	-	-	Green	Green
	3b. Taskforce for udtagning	-	-	Green	Green
	3c. Ekspertgruppe for lavbundsjord	-	-	Yellow	Green
Klima	3d. Kommuners faciliterende indsats i udtagning mv.	-	-	Yellow	Green
	3e. Modernisering af ammoniakregulering	-	-	Yellow	Green
Vandmiljø	4. Ekstensivering af lavbundsjord	0,10	400	Green	Green
	5. Privat skovrejsning	0,05	50	Green	Green
	6. Midlertidig reduktion i hugst	0,07	-	Green	Green
	7. Kollektive virkemidler til kvælstofindsatsen	0,1 ²	1.500 ²	Yellow	Yellow
	7a. Privat skovrejsning	-	-	Yellow	Yellow
	7b. Minivådområder	-	-	Yellow	Yellow
Vandmiljø	7c. Kvælstofvådområder	-	-	Yellow	Yellow
	7d. Lavbundsprojekter	-	-	Yellow	Yellow
	8. Gennemførelse af målrettet regulering	0,3 ³	3.500 ³	Green	Green
	9. Fosfor-vådområder	-	-	Red	Red
	10. Fysiske vandløbsindsatser	-	-	Green	Green
	11. CAP-lov	-	-	Green	Green
CAP	12. Implementering af EU's landbrugspolitik	0,38 ⁴	1.550 ⁴	Green	Green
	12a. Konditionalitet (GLM-krav)	0,16	340	Green	Green
	12b. Direkte landbrugsstøtte/grundbetaling søjle 1	0,08	360	Green	Green
	12c. Koblet støtte slagtepræmie, ko-præmie og stivelseskartofler	-	-	Green	Green
	12d. Bio-ordning økologisk arealstøtte	0,5 ⁵	-	Yellow	Yellow
	12e. Bio-ordning miljø- og klimavenligt græs	0,01	250	Green	Green
	12f. Bio-ordning biodiversitet og bæredygtighed	0,13	600	Yellow	Yellow
	12g. Bio-ordning planter	-	-	Green	Green
	12h. Bio-ordning ny reguleringsmodel	-	-	Green	Green
	12i. Økologisk investeringsstøtte	-	-	Green	Green
	12j. Miljø- og klimateknologi	-	-	Green	Green
	12k. Natura 2000 – Rydning/forberedelse til afgræsning	-	-	Green	Green
	12l. Natura 2000 – Pleje af græs	-	-	Green	Green
	12m. Natura 2000 - Biodiversitetsskov	-	-	Yellow	Yellow
12n. Lokale aktionsgrupper	-	-	Green	Green	
12o. Ø-støtte	-	-	Green	Green	
12p. Unge landbrugere	-	-	Green	Green	

Udviklingsspør		Effekt		Status	
		CO ₂ e i 2030 (mio. t.)	Kvælstof i 2027 (t.)	Feb. 23	Jun. 23
Klima	13. Strategi for tekniske reduktionspotentialer	-	-	Green	Green
	13a. Metanreducerende foder	1,0	-	Green	Green
	13b. Gylle- og gødningshåndtering	1,0	-	Green	Green
	13c. Brun bioraffinering (pyrolyse)	2,0	-	Yellow	Yellow
	14. Udvidet lavbundsspotentiale	0,5	-	Green	Green
Vandmiljø	15. Ny reguleringsmodel for kvælstof	0,24 ³	3.000 ³	Yellow	Red
	15a. Mere detaljeret kortlægning af kvælstofretentionen	-	-	Green	Green
	15b. Udviklings af bedriftsregnskaber	-	-	Yellow	Yellow
	15c. Forskning til brug for bedriftsregnskaber	-	-	Green	Green
	16. Second opinion af kvælstofindsatsen	-	-	Yellow	Yellow
	16a. Lokalt funderede analyser (kystvandråd)	-	-	Yellow	Yellow
	17. Hjælp til landbrugere med højt indsatsbehov	-	-	Green	Green
	18. Udviklingsinitiativer for marine virkemidler	-	-	Green	Green
	19. Udmøntning af miljøgaranti	-	-	Green	Green
	20. Tjek af regelsæt for efterafgrøde	-	-	Green	Green
21. Undersøgelse af skærpede krav til spildevand	-	-	Green	Green	
Plantebaserede fødevarer mv.	22. Grøn bioraffinering	-	-	Green	Green
	23. Bioøkonomipanel	-	-	Green	Green
	24. Proteinstrategi	-	-	Yellow	Yellow
	25. Handlingsplan for plantebaserede fødevarer	-	-	Green	Green
	26. Fond for plantebaserede fødevarer	-	-	Green	Green
Økologi mv.	27. Taskforce for vertikalt landbrug	-	-	Yellow	Yellow
	28. Økologistategi	0,5 ⁵	-	Yellow	Green
29. Analyse af potentiale ved skovlandbrug og regenerativt landbrug	-	-	Green	Green	
Øvrige indsatser		Effekt		Status	
		CO ₂ e i 2030 (mio. t.)	Kvælstof i 2027 (t.)	Feb. 23	Jun. 23
Iriden for aftalen	30. Begrænsning af transporttid for husdyr	-	-	Green	Green
	31. Grønne jobs strategi	-	-	Yellow	Yellow
	32. Prioritering af landbrugskapital	-	-	Green	Green
Snit-flade	33. Landbrug i Grøn skattereform	-	-	Green	Green
	34. Næringsstofindsats i vandområdeplanerne for 3. planperiode	-	-	Green	Yellow



Status er udtryk for en samlet vurdering af indsatsens aktuelle status, og er foretaget af de ansvarlige for indsatsen. Bemærk, at Klima- og kvælstofeffekter er opgjort i forbindelse med aftaleindgåelse i 2021, og kan løbende være omfattet af konsolidering.

1) Effekten er en summering af følgende: Udtagning af 22.000 ha. (0,33 mio. t. CO₂e) samt udtagning af lavbundsjord, som allerede er besluttet jf. FL20-FL21 og LDP21 (0,33 mio. t. CO₂e, der ikke indgår i landbrugsaftalens effekter i 2030).

2) Effekterne er en summering af effekterne for indsatserne 7a., 7b., 7c. og 7d.

3) Indsats 8. løber frem til 2026, derefter afløses den af indsats 15., som løber fra 2026 og frem. Indsatserne har en samlet effekt på 0,54 mio. t. CO₂e og 6.500 t. kvælstof.

4) Effekterne er en summering af effekterne for indsatserne 12a., 12b., 12e. og 12f.

5) Effekten fremgår ifm. to indsatser hhv. 12d. og 28., som skal understøtte en fordobling af det økologiske areal, hvilket skønnes at føre til en reduktion på 0,5 mio. t. CO₂e.